

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Університет Яна Кохановського (м. Кельце, Польща)
Тбіліський державний університет імені
Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія)
Технічний університет (м. Кошице, Словаччина)
Технологічний університет (м. Кельце, Польща)
Університет суспільних наук (м. Лодзь, Польща)
Folkuniversitetet (м. Уппсала, Швеція)
Яський університет ім. А. Й. Кузи (м. Яси, Румунія)
Регіональна туристична організація
Свентокшиського Воеводства (м. Кельце, Польща)
Технологічний парк (м. Кельце, Польща)

***СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ,
ЕКОНОМІЧНІ ТА ГУМАНІТАРНІ
ВИМІРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ***

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XII Міжнародної науково-практичної конференції**

15-17 травня 2024 року

Частина I

Вінниця-Чернівці 2024

Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України: зб. наук. пр. XII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця-Чернівці, 15-17 травня 2024 р. Вінниця, 2024. Ч. 1. 414 с.

У збірнику наукових праць Міжнародної науково-практичної конференції розглядаються питання управління інноваційно-інвестиційним розвитком підприємства та регулювання соціальних проблем в сучасних умовах; сучасної парадигми менеджменту та публічно-владної діяльності; проблеми обліково-аналітичного, контрольного та інформаційного забезпечення управління підприємства; фінансовий механізм забезпечення соціально-економічного розвитку країни. Досліджуються інноваційні моделі та інформаційні технології в науці, освіті, економіці; теоретичні та практичні аспекти сучасного підприємництва та торгівлі; актуальні проблеми та перспективи розвитку маркетингових технологій в умовах євроінтеграції; теоретичний та прикладний аспекти проблем розвитку індустрії гостинності та харчової промисловості; історичні, філософські, соціально-психологічні та правові аспекти державотворчих процесів в умовах глобалізованого суспільства. Висвітлюються теоретичні та практичні аспекти розвитку студентського спорту в системі фізичного виховання ЗВО; інтерактивні технології та методи навчання як засіб формування іншомовної професійної компетенції.

Розраховано на науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Н. Л.**, д-р філос. наук, професор
Відповідальний секретар – **Мартінова Л. Б.**, д-р екон. наук, професор

Члени редакційної колегії:

Громова О. Є., д-р екон. наук, доцент, **Даценко Г. В.**, д-р екон. наук, професор,
Іваницька Н. Б., д-р філол. наук, професор, **Прутська О. О.**, д-р екон. наук, доцент,
Хачатрян В. В., д-р екон. наук, доцент, **Чорна Н. М.**, д-р іст. наук, професор,
Бондар А. А., канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент, **Крупельницька І. Г.**,
канд. екон. наук, доцент, **Махначова Н. М.**, канд. екон. наук, доцент, **Тернова А. С.**,
канд. техн. наук, доцент, **Хом'яченко С. І.**, канд. юрид. наук, доцент, **Яремко С. А.**,
канд. техн. наук, доцент

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ISBN 978-966-918-070-4

Корж Н.В., д-р екон. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ТЕХНОЛОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ.....	171
Лозовський О.М., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ УПРАВЛІНСЬКЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК НЕЗАЛЕЖНИЙ ЕКСПЕРТ В МЕНЕДЖМЕНТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	177
Махначова Н.М., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА РОЛЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ 2030.....	186
Ніколіна І.І., канд. наук з держ. управління, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПЕРЕДУМОВИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЕТАПУ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ	194
Семенюк І.Ю., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ IMPLEMENTATION OF A COACHING APPROACH IN THE CONTEXT OF IMPROVING THE QUALITY OF HIGHER EDUCATION..	201

**ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО, КОНТРОЛЬНОГО ТА
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВА**

Гладій І.О., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПРЯМИХ ВИТРАТ МОЛОКОПЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	207
Даценко Г.В., д-р екон. наук, професор Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ ПОРІВНЯННЯ РОБОТИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ АУДИТОРСЬКОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ТА КОНТРОЛЮЮЧИХ ОРГАНІВ В КРАЇНАХ ЄС.....	216
Китайчук Т.Г., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ БУХГАЛТЕРСЬКІ РИЗИКИ І ЇХ ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ.....	228
Копчикова І.В., канд. екон. наук, доцент Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	234

11. Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2016 р. № 43. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/kp160043> (дата звернення: 18.04.2024).

12. Сисоева В., Сисоева І. Стан та особливості державного аудиту в Україні та світі. *Матеріали конференцій МНЛ*, (16 лютого 2024 р., м. Запоріжжя). 2024. С. 47-49.

УДК 657

Китайчук Т.Г., канд. екон. наук, доцент

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-8171-1220>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

БУХГАЛТЕРСЬКІ РИЗИКИ І ЇХ ВПЛИВ НА ЯКІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ

У статті проведено науковий аналіз поняття бухгалтерський ризик, охарактеризовано взаємозв'язок ризиків, відображених у бухгалтерському обліку. Надані науково обґрунтовані пропозиції і рекомендації щодо уникнення чи мінімізації наслідків бухгалтерських ризиків.

Ключові слова: ризик, облік, бухгалтерський ризик, економічна безпека.

Постановка проблеми. Наслідки військового вторгнення Росії в Україну охопили всі сфери життя без виключення та суттєво вплинули на бізнес. Керівництву компаній в умовах, що розвиваються швидко та іноді не передбачувано, необхідно оперативно оцінювати вплив ситуації на бізнес для подальшого складання якісної фінансової звітності та прийняття правильних та своєчасних управлінських рішень.

Підрозділи, що займаються веденням обліку і складанням звітності є одними з найважливіших для компаній. Вони орієнтуються у складній мережі нормативних актів та вимог звітності, відповідають за всі фінансові операції, взаємодіють з податковими органами та контрагентами компаній. В умовах воєнного стану бухгалтерські ризики лише зростають.

В будь-яких умовах бухгалтерська інформація має забезпечувати цілісний погляд на діяльність компанії в найближчому часі і більш далекому майбутньому, має бути платформою для розробки оперативних управлінських рішень, спрямованих на запобігання або зниження впливу ризиків на фінансовий стан підприємства.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Вивчення та аналіз ризиків бере свій початок з другої половини минулого століття. Останнім часом економічна безпека підприємств все частіше стає об'єктом наукових досліджень зарубіжних і вітчизняних економістів, оскільки є індикатором рівня захищеності компанії, галузі чи країни у цілому від ризиків, які особливо загострюються в період економічних криз. Істотно зріс вплив системи бухгалтерського обліку на економіку компаній, яка покликана об'єднати облікові та аналітичні операції в один процес, від якої прямо залежить якість вирішення завдань з управління ризиками.

Питання, пов'язані з теоретичним обґрунтуванням концепцій ризиків, проблеми управління ризиками, місце бухгалтерського обліку в даному процесі зокрема досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені: П. Атамас, О. Атамас, Г. Крамаренко [1], І. Вигівська, І. Грабчук, О. Зеленіна [2], Гуріна Н., Томша А. [3], А. Новіков [4], О. Ткачук [5], І. Федулова [6], О. Фоміна [7] та інші. Незважаючи на наявність досліджень і публікацій, ризики бухгалтерському обліку і досі досконало не вивчені. Недостатньо уваги приділяється теоретичним та практичним напрацюванням щодо визначення бухгалтерського обліку як важливого інструмента управління ризиками та відповідно напрямам їх практичного застосування.

Атамас П. Й., Атамас О. П., Крамаренко Г. О. у своїй праці зазначають: «Необхідність удосконалення порядку і форми організації обліково-інформаційного забезпечення системи управління ризиками пов'язана з обмеженою можливістю бухгалтерського обліку переважної більшості суб'єктів господарювання забезпечити управлінський персонал необхідною інформацією про ризики та їх потенційні наслідки» [1].

На думку Г. Ткачук, ідентифікація ризиків і пов'язаних із ними потенційних загроз бізнесу, у т. ч. мінімізація ризиків, пов'язаних із недостовірною обліковою інформацією, є основним завданням обліково-аналітичного забезпечення підприємства [5, с. 82].

У своїх працях І. Вигівська [2] розглянула підходи до класифікації ризиків з позиції бухгалтерського обліку. На її думку всі ризики системи обліку можна визнати залежними від якісного здійснення професійної діяльності працівниками бухгалтерської служби та наслідків (результатів) їх роботи. Тобто, автор ототожнює бухгалтерські ризики з поняттям етичних і професійних ризиків бухгалтера, під яким варто розуміти дії або бездіяльність працівників бухгалтерської служби.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є науковий аналіз поняття бухгалтерський ризик, взаємозв'язок і характеристика ризиків, що відображаються в бухгалтерському обліку, дослідження факторів, що дають змогу правильно оцінити рівень ризиків та їх фінансові наслідки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Гнучкість бізнесу у відношенні до ризиків і змін відкриває широкі можливості у багатьох напрямках: приваблення інвесторів, забезпечення довіри клієнтів, виходу на міжнародні ринки та підвищення позитивного іміджу та репутації. Це створює стратегічну та конкурентну перевагу, що дозволяє бізнесам стати лідерами на ринку. Коли мова йде про бухгалтерський ризик в загальному вигляді, то варто розуміти, що це ризики недостовірності обліку та звітності, тобто ризики, що несуть загрозу для якості звітної інформації для ухвалення управлінських рішень.

Національне законодавство, що регламентує облік в Україні не містить визначення поняття «бухгалтерський ризик» хоча він має один з вирішальних впливів на фінансову звітність. Лише в положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» надає лише визначення відсоткового, валютного ризиків, ризиків грошового потоку, ліквідності, які мають опосередковане відношення до досліджуваного поняття. Подібну ситуацію

можна спостерігати і у міжнародних стандартах обліку та звітності, подібні визначення наведені і у МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації».

В своєму дослідженні Атамас П. Й., Атамас О. П., Крамаренко Г. О. наводять таке визначення поняття «бухгалтерський ризик – це ймовірність несприятливого фінансового результату для підприємства внаслідок неправильного відображення фактів господарської діяльності (неправильна інтерпретація змісту господарської операції, помилки при визначенні кореспондуючих рахунків, неточності в оцінці активів тощо), невідповідності обраної облікової політики, що застосовується на підприємстві. Бухгалтерський ризик неминуче утворюється в процедурах реєстрації, оцінки і узагальнення інформації у грошовому вимірнику про майно, власний капітал і зобов'язання підприємства» [1].

Ми вважаємо, що бухгалтерський ризик з точки зору економічної безпеки підприємства – це ймовірність виникнення фінансових та бухгалтерських помилок, недоліків у звітності або порушень у фінансовому обліку, що може призвести до негативних наслідків для фінансового стану та репутації підприємства. Цей ризик може виникнути через неправильне ведення обліку, недостатню внутрішню контрольну систему, вплив змін у законодавстві або стандартах бухгалтерського обліку, а також через недостатню кваліфікацію або нечесність працівників бухгалтерського відділу. Такий ризик може підірвати довіру інвесторів, партнерів та інших зацікавлених сторін, а також призвести до фінансових втрат та інших негативних наслідків для підприємства.

У зв'язку з цим компаніям необхідно чітко визначити правила облікових процедур, які дадуть можливість вчасно ідентифікувати ризики і мінімізувати їх наслідки. Важлива роль у цьому питанні належить якісно розробленій обліковій політиці підприємства.

З позицій забезпечення економічної безпеки підприємства, вважаємо за необхідне розмежовувати всі ризики, які виникають у системі бухгалтерського обліку на 2 групи, які мають різну економічну природу:

- ризики, властиві системі бухгалтерського обліку і пов'язані з інформаційним забезпеченням процесу управління;

- підприємницькі ризики, інформація про які певним чином знаходить відображення в обліку й розкривається у фінансовій звітності.

Доцільність і обґрунтованість такого розподілу можна пояснити декількома причинами. Перша група ризиків виникає при формуванні облікової інформації щодо будь-яких об'єктів бухгалтерського обліку й зв'язана в першу чергу з можливими помилками або навмисними скривленнями облікової інформації. Відображення в обліку підприємницьких ризиків і/або їх наслідків вимагає вибору й обґрунтування методичних основ визнання, оцінки й розкриття інформації про них.

Підприємницькі ризики є комплексними фінансово-господарськими чинниками, які характеризують результати подій, що можуть мати істотний вплив на функціонування підприємства. Наслідки впливу цих ризиків на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання мають важливе значення для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень як внутрішніми, так і зовнішніми зацікавленими сторонами. Це відноситься до не лише поточного стану підприємства, а й його стратегічного напрямку.

Обліково-аналітична інформація, зокрема бухгалтерська інформація, є важливим внутрішнім ресурсом для забезпечення економічної безпеки підприємства. Проте, за певних умов, вона може стати джерелом значних ризиків. Це відбувається через невизначеність у процесі формування бухгалтерських даних, яка обумовлена як зовнішніми факторами, так і внутрішніми аспектами бухгалтерського обліку. Ці фактори можуть значно впливати на якість показників фінансової звітності та на ухвалення управлінських рішень з метою забезпечення економічної безпеки та стабільності підприємства.

Для підвищення ефективності облікових та усіх інших працівників, поліпшення репутації підприємства, забезпечення безперебійної діяльності та виявлення похідних ризиків, що виникають внаслідок економічних загроз,

важливою є організація бухгалтерського контролю на підприємстві. Відсутність або недостатня ефективність бухгалтерського контролю може призвести до наростання існуючих ризиків, зменшення якості управління та, в результаті, можливого фінансового збитку для підприємства.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, для зменшення бухгалтерського ризику важливо:

- дотримуватися відповідних стандартів та законодавства;
- правильно підбирати і навчати персонал;
- своєчасно і якісно проводити періодичні інвентаризації усіх об'єктів обліку;
- застосовувати процедури внутрішнього і незалежного аудиту;
- вдосконалювати системи обліку та контролю;
- а також вживати заходів для попередження шахрайства та інших видів фінансових маніпуляцій.

Важливим інструментом регулювання і мінімізації впливу бухгалтерських ризиків може стати використання аутсорсингових послуг.

Список використаних джерел:

1. Атамас П. Й., Атамас О. П., Крамаренко Г. О. Роль бухгалтерського обліку в управлінні ризиками підприємництва. *Академічний огляд*. 2016. № 1. С. 60–69.
2. Вигівська І.М., Грабчук І.Л., Зеленіна О.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємницькими ризиками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. Вип. 1(31). С. 67–79.
3. Гуріна Н., Томша А. Аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками підприємства. *Економіка та суспільство*, 2022, (43). URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-15> (дата звернення: 02.05.2024).
4. Новіков А. О. Взаємозв'язок понять ризику, небезпеки і загрози у контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки. *International scientific journal*. 2015. № 8. С. 136-138.

5. Ткачук Г. Ідентифікація економічних ризиків в обліково-аналітичній системі підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2015. Вип. 4. Т. 7. С. 80–88.

6. Федулова І. Ідентифікація господарських ризиків. *Вісник КНТЕУ*. 2017. № 4. С. 89–103.

7. Фоміна О. В., Гончаренко О. М. Оцінка ризиків підприємства в системі обліку. *Економічний часопис-XXI*. 2015. № 3-4 (2). С. 67–70.

УДК 657.471(045)

Копчикова І.В., канд. екон. наук, доцент

ORCID <http://orcid.org/0000-0001-7752-1603>

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто особливості економічної безпеки підприємства, основна увага зосереджена на забезпеченні збереження його активів та запобіганні товарних втрат. Основною метою наукового дослідження є аналіз системи запобігання втратам з метою забезпечення збереження майна власників.

Ключові слова: *торговельна безпека, економічна безпека, запобігання втратам, управління ризиками.*

Постановка проблеми. Високий рівень товарних втрат, що перевищує 4% від товарообороту підприємства, є серйозною загрозою для торговельної безпеки, стабільності та безперервності його діяльності. Ці втрати можуть виявлятися у вигляді нестач, втрат, псування активів та розкрадання.

Це може бути спричинено різними причинами, такими як неухважність матеріально відповідальних осіб, крадіжки, фізико-хімічні властивості товарів, розтрата та зловживання. Хоча ці загрози можуть бути мінімізовані шляхом впровадження відповідних заходів безпеки, вони не можуть бути повністю усунуті.

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ,
ЕКОНОМІЧНІ ТА ГУМАНІТАРНІ
ВИМІРИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ**

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
XII Міжнародної науково-практичної конференції**

15-17 травня 2024 року

Частина I

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 2024 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 23,71.
Обл.-вид. арк. 17,92. Тираж . Зам. №

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25